

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.086/2021/10/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Ravasz László Endre ügyvéd (cím15) által képviselt Felperes1 (cím3) felperesnek a dr. Nagy János ügyvéd (Cím14) által képviselt alperes1 (Cím1) I. r. alperes, a személyesen eljáró Alperes2 (cím3) II. r. alperes, valamint a személyesen eljáró Alperes3 (cím3) III. r. alperes ellen szerződés érvénytelenségéből eredő igény iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2021. március 3-án kelt 26.P.20.229/2020/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya vonatkozásában helybenhagyja; az ítélet perköltséget érintő rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az állam által viselt elsőfokú eljárási illeték összegét 291.510,- (kettőszázkilencvenegyezer-ötszázöt) Ft-ra szállítja le.

A feljegyzett 388.680,- (háromszáznyolcvannyolcezer-hatszáznyolcvan) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 63.500,- (hatvanháromezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint viselje a fellebbezési eljárásban felmerült költségeit.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletben a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 254.000,- Ft perköltséget, s akként rendelkezett, hogy a feljegyzett 711.000,- Ft illetéket az állam viseli.

[2] Határozatának indokolásában rögzítette, hogy 2006. nyarán a felperes, a továbbá a II. r. és a III. r. alperesek 11.000.000,- Ft körüli összegű kölcsönt kívántak felvenni. Emiatt tájékoztatást kértek az I. r. alperes ügyintézőjétől, aki CHF alapú kölcsönterméket ajánlott számukra; ennek feltételei a HUF alapú kölcsönnél kedvezőbbek voltak. A szóbeli tájékoztatás során elhangzott, hogy a törlesztőrészlet az árfolyammozgás tükrében változhat.

[3] 2006. szeptember 13-án a felperes, továbbá az I. r. és a II. r. alperesek kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. Eszerint tudomásuk van arról, hogy a deviza alapú K&H Ingatlanfedezetű személyi hitel konstrukció során felmerül a HUF/CHF árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata. Ennek megfelelően az I. r. alperes részükre az alábbi tájékoztatást adta, amelyet a konstrukcióra vonatkozó szerződés megkötésekor figyelembe vettek. Tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának. Tudomásuk van arról, hogy az általuk kötött szerződés futamideje alatt a HUF/CHF árfolyam kedvezőtlen változása esetén (azaz, ha a folyósítás/ok/ napján érvényes árfolyamhoz képest a HUF árfolyama gyengül) a CHF-ben megállapított törlesztőrészek HUF-ban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett HUF alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. Tudomással bírnak arról, hogy a CHF-ban fennálló aktuális kölcsöntartozás HUF-ban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlanon HUF-ban megállapított fedezeti értékének aránya a HUF/CHF árfolyam kedvezőtlen változása esetén a banknak a konstrukcióra vonatkozó Hirdetményében előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja. Tudomásul veszik, hogy ebben az esetben a bank további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt HUF alapú kölcsönné konvertálhatja a hitel/fedezet arány további romlásának elkerülése érdekében. Tudomásuk van arról is, hogy a jelen kockázatfeltáró nyilatkozat csak figyelemfelkeltő, és a konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást.

[4] Ugyanezen a napon jött létre az I. r. alperes, mint hitelező, továbbá a felperes és a II. r. alperes adósok, és a III. r. alperes adóstárs között az „Ingatlanfedezet mellett nyújtott személyi hitelhez” című szerződés. A szerződés 1. pontja szerint a finanszírozási igény 11.850.000,- Ft, a kölcsön összege 77.817,- (helyesen: 76.817,-) CHF, a törlesztőrészek száma 240, a szerződéskötési díj 177.750,- Ft, a kölcsön kamatlába változó, annak szerződéskötéskori mértéke évi 5 százalék, míg a kölcsön kezelési költsége szintén változó, annak szerződéskötéskori értéke 1 százalék. Az első törlesztőrészlet 2006. október 15-én esedékes, a további törlesztőrészek havonta esedékesek; a törlesztőrészek várható összege a szerződéskötéskor irányadó annuitásos számítás, kamatláb és kondíciók alapulvételével 570,8,- CHF. A lejárat napja 2025. szeptember 15-e, míg az induló THM 6,78 százalék. A fedezetül felajánlott ingatlan a cím4 szám alatti, helyrajzi szám1 helyrajzi számú „lakóház, udvar” megjelölésű ingatlan. A szerződés 2. pontja a kölcsön biztosítékairól, így ingatlanra vonatkozó zálogszerződésről és opciós szerződésről, valamint hitelfedezeti életbiztosításról rendelkezett. A szerződés 4. pontja tartalmazza azt is, miszerint „az Adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen Kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a Kölcsön fedezete pedig nem Deviza forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott Kölcsönösszeget, illetve igényli a Deviza nyilvántartást.” A szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor Üzletszabályzata, a Lakossági Hitelekre vonatkozó Általános Szerződési Feltételeinek és a vonatkozó Hirdetményének rendelkezései irányadóak, melyeket a felek elfogadnak.

[5] Ugyancsak 2006. szeptember 13-án az I. r. alperes, mint hitelező és zálogjogosult, továbbá a felperes, a II. r. és a III. r. alperesek, mint adósok, s a III. r. alperes, mint zálogkötelezett a helység1 helyrajzi szám1 helyrajzi számú ingatlant érintően jelzálogjog alapítása céljából zálogszerződést, valamint a III. r. alperes, mint eladó, és az I. r. alperes, mint vevő vételi jog biztosítására vonatkozó szerződést is kötöttek.

[6] A felperes, a II. r. alperes és a III. r. alperes 2006. szeptember 14-én közjegyzői helységi közjegyző előtt közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek.

[7] A felek a kölcsönszerződést 2010. december 3-án módosították; az I. r. alperes ekkor 12 hónap fizetési könnyítést engedélyezett. Erre figyelemmel a felperes, a II. r. és III. r. alperesek tartozáselismerő nyilatkozatukat is módosították, melyet ugyancsak közjegyzői helységi közjegyző foglalt közokiratba.

[8] Az I. r. alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben foglalt elszámolási kötelezettségének eleget tett, majd utóbb az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) szerint a kölcsönszerződés forintosítására is sor került. A tisztességtelenül felszámított összeg 10.361,21,- CHF volt; a 2016. március 9-ét követően a nem esedékes tőketartozás 11.413.407,- Ft, a törlesztőrészlet pedig 11.320,- Ft maradt.

[9] A szerződést az I. r. alperes 2017. július 19-én felmondta.

[10] A felperes kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés semmis, érvénytelen. Kérte a bíróságot, a szerződést nyilvánítsa érvényessé úgy, hogy árfolyamkockázat őt nem terheli, s a kölcsöntartozást a felvételtől árfolyamon, a szerződés többi részének változatlanul érvényben tartása mellett kell teljesítenie. Annak megállapítását is kérte, hogy a keresetlevélbe foglalt elállása jogszerű; a jogkövetkezmények levonását úgy kérte, hogy az I. r. alperes fizesse meg a tőle felvett 11.000.000,- Ft, valamint a visszafizetett 13.700.000,- Ft különbözetét. Kérte megállapítani, hogy az I. r. alperes felé nincs kölcsöntartozása, valamint, hogy az I. r. alperes 2017. július 19-én kelt felmondása érvénytelen, semmis. Hivatkozott arra, hogy árfolyamkockázat őt nem terheli, a kölcsöntartozást és a törlesztőrészleteket felvételtől árfolyamon kell megállapítani, illetve, ha az állított hibás teljesítésre alapozott elszámolás nem lenne alapos, úgy annak megállapítását kérte, hogy kölcsöntartozása 4.858.538,- Ft, melynek megfizetésére az ítélet jogerőre emelkedésétől kezdődően 100 havi, 48.584,- Ft/hónap részletfizetés engedélyezését kérte.

[11] A felperes előadta: az I. r. alperestől kapott tájékoztatás lényege az volt, hogy a CHF alapú kölcsönterméknek a törlesztőrészlete, kamata kedvezőbb, a konstrukció hosszabb távon is előnyösebb – összköltségét is tekintve –, mint a HUF alapú kölcsön. A hitelbírálat elvégzése után arról tájékoztatták őt, hogy számára csak devizakölcsön érhető el; arról azonban nem informálták, hogy a deviza alapú finanszírozás a törlesztőrészletekre, gazdasági helyzetére milyen hatással lesz. Az I. r. alperes ugyancsak nem adott tájékoztatást arra nézve, hogy a kért szolgáltatást a futamidő végéig tudja-e nyújtani. Egyébként azt a célt, hogy a futamidő végéig stabilan fizethető kölcsönre van szüksége, az I. r. alperes tudomására hozta, s a bank e célt el is fogadta. Azzal, hogy az I. r. alperes semmilyen információt nem nyújtott annak kapcsán, a deviza alapú finanszírozás a törlesztőrészletekre, gazdasági helyzetére milyen hatással lesz, illetve, hogy nem bizonyos, a finanszírozást a szerződés teljes

futamideje alatt teljesíteni tudja, megsértette a régi Ptk. 209. § (1) bekezdését, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) bekezdését, továbbá a Tanácsnak a fogyasztókkal kötött szerződések alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvét (a továbbiakban: Irányelv). Az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége a felperes szerint a teljes szerződés érvénytelenségéhez vezet. Az I. r. alperes csak olyan összegű kölcsönt biztosíthatott volna részére, amelynek törlesztőrészelete jövedelmi helyzetéhez képest arányos, illetőleg az nem haladja meg a nyújtott fedezet elvárható igénybevételi szintjét. Az ismert kockázatok ellenére állapította meg az I. r. alperes, hogy hitelképes, azaz, hogy a kockázatok nem olyan mértékűek, melyek fizetési vagy megélhetési nehézséget okozhatnának. Az I. r. alperesnek a deviza alapú szolgáltatást úgy kellett volna nyújtania, hogy a törlesztőrészek a 180 HUF/CHF árfolyamot soha ne haladják meg. A kölcsöntermék ugyanakkor a szerződés szerinti célra nem volt alkalmas, figyelemmel arra, hogy az említett 180 HUF/CHF árfolyam mellett lett volna a konstrukció a HUF alapú kölcsönöknél kedvezőbb, vagy legalábbis azoknál nem terheesebb. Arra figyelemmel, hogy az I. r. alperes hibásan teljesített, őt a régi Ptk. 306. § (1) bekezdéséből következően a szerződéstől elállás joga megilleti. Ennek eredményeként az eredeti állapot helyreállítását kérte. Hivatkozott a régi Ptk. 312.§ (3) bekezdése alapján a teljesítés érdekbeli lehetetlenülésére, mely akkor következett be, amikor a 180 HUF/CHF árfolyamot fizetési kötelezettsége elérte. Szerinte az I. r. alperes a szerződést saját felróható magatartására alapítottnak, és abból a célból mondta fel, hogy gazdasági érdekeit érvényre tudja juttatni.

[12] A törvényszék rögzítette: a felperesnek a Fővárosi Törvényszékhez G.41.997/2019/5. számon benyújtott iratában foglalt azt a számítását, hogy az I. r. alperes 11.850.000,- Ft kölcsönt biztosított részére, ő pedig 12.703.309,- Ft-ot fizetett vissza, semmi nem támasztja alá; emellett ellentétben áll másodlagos – számszakilag ugyancsak követhetetlen – kereseti kérelmével is, melyben 4.858.538,- Ft tartozás fennállását állította.

[13] Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott egyrészt arra, hogy megállapítási kereset előterjesztésének feltételei nem állnak fenn, másrészt arra is, hogy a felperes csupán általánosságban utalt a szerződés érvénytelenségére, és nem jelölte meg konkrétan a tisztességtelennnek tartott szerződési rendelkezéseket. Hangsúlyozta: nem vállalt arra vonatkozó kötelezettséget, hogy a HUF alapú hiteleknel a futamidő alatt mindvégig alacsonyabb törlesztőrészesű kölcsönterméket biztosít. A deviza alapú szerződés megkötésekor a fogyasztóknak alacsonyabb kamatozású kölcsönt biztosított, azzal azonban, hogy az alacsonyabb kamat teherből eredő kisebb törlesztőrészek reményében vállalták ügyfelei a jövőbeni esetleges árfolyamváltozás következményeinek kizárólagos viselését. Utalt arra, hogy a hitelbírálatkor a vonatkozó jogszabályok szerint járt el, ugyanakkor még bármilyen előírás megszegése esetén sem lenne eljárásának polgári jogi relevanciája. A kölcsön kockázatairól az adósokat megfelelően tájékoztatta; mindemellett pedig a Kúria 6/2013. PJE határozata szerint a tájékoztatás az árfolyamváltozás mértékére nem terjedhetett ki. A felperesnek az ÁSZF 10.5. pontja alapján egy alkalommal lehetősége volt arra is, hogy a szerződésből eredő összes fennálló tartozását úgy módosítsa, hogy a devizanem HUF alapúvá változzon; e lehetőséggel azonban nem élt. Kiemelte továbbá, hogy az árfolyamváltozásra hatása nem volt, s az árfolyam mértéke kapcsán a felperes felé kötelezettséget nem vállalt, sőt, éppen ellenkezőleg: az árfolyamkockázatra felhívta őt. Azt is megjegyezte, hogy a kölcsönszerződést a kölcsönösszeg folyósításával teljesítette, így értelmezhetetlen a kölcsönszerződés fennállása alatti hibás teljesítésre vonatkozó felperesi érvelés.

[14] A II. r. és a III. r. alperesek a keresetet nem ellenezték.

[15] A törvényszék felhívta a régi Ptk. 4. § (4) bekezdését, 205. § (1)-(3) bekezdéseit, 207. § (1) és (5) bekezdéseit, 209. § (1), (4) és (5) bekezdéseit, 227. § (2) és (5) bekezdéseit, 312. § (3) bekezdését, 523. § (1) bekezdését, 685. § d) és e) pontjait, a régi Hpt. 78. §-át és 203. §-át, a Kúria 6/2013. PJE határozatának 1. és 3. pontját, 2/2014. PJE határozatának 1. pontját, a régi Pp. 164. § (1) bekezdését, és a keresetet alaptalannak ítélte meg. Rámutatott arra, hogy „sajátlagos” a felperes keresete abban a vonatkozásban, hogy egyrészt a tájékoztatási kötelezettség megsértésére utalással a szerződés érvénytelenségét állítja, de ugyanebből az okból arra is hivatkozik, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmaradása részben a szerződéskötést megelőző tárgyalások, részben a szerződés teljesítése során egyfajta szerződésszegő magatartásként értékelhető, s ebből fakadóan érvényesít közvetlenül kárigényt, illetőleg a szerződés lehetetlenülése miatt követelést az I. r. alperessel szemben, akként, hogy annak megállapítását kéri, bekövetkezett kárára figyelemmel tartozása a bankkal szemben immár nem áll fenn.

[16] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződésből nem olvasható ki, hogy az I. r. alperes vállalása a szerződés teljes futamideje alatt a HUF alapú kölcsönöknél kedvezőbb összköltségre, illetve a felperesnek a hitelbírálatkor feltárt jövedelmi, vagyoni viszonyaihoz igazodó törlesztési terhére vonatkozott volna. A felperes nem bizonyította, hogy az említett, lényegesnek tartott feltételeket az I. r. alperessel közölte, míg az esetleges titkos fenntartás, vagy rejtett indok a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. Ebből az is következik, hogy az I. r. alperes nem követhette el az állított szerződésszegést.

[17] Kiemelte, hogy a szerződés eredetileg nem irányult lehetetlen szolgáltatás teljesítésére; a felperes szerint is utóbb következett be olyan változás, amely miatt a szolgáltatás teljesítése lehetetlenné vált. A gazdasági lehetetlenülés kapcsán rámutatott arra, hogy a szerződést kötő felek nem hagyhatják figyelmen kívül a gazdasági tényezők és a piaci viszonyok kisebb-nagyobb mértékű változását, illetőleg az ebből eredő kockázatokat viselniük kell. Azt, hogy a felperes fizetési kötelezettségének jelentős emelkedése az I. r. alperesnek felróhatóan következett be, a peradatok, illetőleg köztudomású tények nem támasztják alá. Egészen biztosan kijelenthető, hogy a felperesre nézve kedvezőtlen árfolyamváltozás nem az I. r. alperes miatt következett be, a törlesztési kötelezettség elnehezülése a banknak nem róható fel.

[18] Annak kapcsán, hogy az I. r. alperes tájékoztatta-e a felperest arról, miszerint bekövetkezhet olyan árfolyamváltozás, mely fizetési kötelezettségét terhessé teszi, abból indult ki, hogy a pénzügyi intézmény tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre látható mértékére, illetve a kockázat reális voltára, valószínűségére. Nem kellett a pénzügyi intézménynek arról nyilatkoznia, hogy hosszabb távra kötött szerződés futamideje alatt az árfolyamváltozásnak mi lehet a felső határa. 2001. és 2008. között a pénzügyi intézmények a jövőbeni árfolyamváltozás mértékét, arányát előre nem láthatták, illetőleg a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentése sem utalt jelentős árfolyamváltozásra. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége csupán akkor állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás,

vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, úgy a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésre tisztességtelen; ennek következménye a szerződés részleges, vagy teljes érvénytelensége. Amennyiben a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül egyértelműen felismerhető volt a konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, s annak nincs felső határa, úgy a vizsgált kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg. Ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatteltérő nyilatkozatot aláírta, úgy azt – az ellenkező bizonyításáig – akként kell értékelni, hogy az árfolyamkockázatnak korlátozás nélkül a fogyasztót terhelő természete számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie.

[19] Az adott esetben a felperes nem vitatta az I. r. alperes okiratokkal alátámasztott tényelőadását, hogy az árfolyamkockázatról a tájékoztatás megtörtént, ugyanakkor azt állította, hogy a bank ügyintézőjétől azt a tájékoztatást kapta, a törlesztés terhe és az összköltsége mindvégig a HUF alapú kölcsön terhe alatt marad. Ennek bizonyítása a felperest terhelte, azonban az I. r. alperes ügyintézője, tanú tanú vallomása a felperes előadását nem támasztotta alá. Ehhez képest a külön okiratba foglalt tájékoztatásból az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelműen felismerhető kellett legyen, hogy a kölcsönterméknek árfolyamkockázata van, s azt a kölcsönvevő korlát nélkül köteles viselni. A bank egyértelműen a fogyasztó tudomására hozta, hogy a CHF-ban fizetendő ellenérték akár jelentős mértékben is emelkedhet, így a konstrukció a HUF alapú hitelhez képest fokozott kockázatot jelent. A szerződés, a kockázatteltérő nyilatkozat, valamint az ügyintéző által adott tájékoztatás alapján az állapítható meg, hogy az I. r. alperes az árfolyamváltozás kockázatairól a felperest megfelelően tájékoztatta. A kockázatteltérő nyilatkozat megfelelőségét nem érinti, hogy az előzetes hitelbírálatot a pénzügyi intézmény a régi Hpt. 78. §-ával konform módon végezte-e el, így nincs jelentősége annak, amennyiben az adósnak a szerződéskötéskor megvizsgált jövedelmi viszonyai, teljesítőképessége, s a fedezeti ingatlan értéke időközben változott.

[20] Abból fakadóan pedig, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapítani nem lehetett, következik, hogy a felperesnek az I. r. alperes szerződésszegésére alapított igénye sem foghat helyt.

[21] A törvényszék perköltségre vonatkozó döntése a régi Pp. 78. § (1) bekezdésén alapult. A felperes személyes költségmentességére tekintettel határozott akként, hogy a feljegyzett 711.000,- Ft kereseti illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kr.) 14. §-a alapján az állam viseli.

[22] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; annak megváltoztatását, s kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte.

[23] Véleménye szerint állást kell foglalni abban, hogy a fogyasztók, mint a deviza alapú szolgáltatás jogosultjai milyen célból kívántak szerződni. Valójában a HUF alapú kölcsönöknél lényegesen alacsonyabb kamatú, s ezáltal alacsonyabb törlesztőrészletű kölcsönhöz kívántak jutni, így realizálva meghatározott gazdasági előnyt. Nem feltételezhető, hogy azért kötött CHF alapú kölcsönszerződést, hogy a végén háromszorosát kelljen

visszafizetnie annak, mint ha HUF alapon vett volna fel kölcsönt. Különös jelentősége van a régi Ptk. 277. § (1) bekezdés a)-c) pontjainak: az abban foglaltak megfelelő teljesíthetőségét a korlátan árfolyamemelkedés elvi lehetősége, a korlátlan kamatkülönbözet, valamint a HUF alapú kölcsönök törlesztőrészelei emelkedésének lehetősége befolyásolja.

[24] A felperes szerint a deviza alapú kölcsönszerződésekben a főszolgáltatásnak két része van: egyrészt a régi Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján a pénzszolgáltatásra, és annak visszafizetésére vonatkozó főkötelezettség, másrészt a régi Ptk. 231. § (2) bekezdése értelmében a főszolgáltatásnak van önálló deviza alapú része is. E két rész mindegyikéhez külön-külön önálló szerződési cél kapcsolódik; a pénzszolgáltatás igénybevételére általában azért került sor, hogy a kapott kölcsönösszegből a fogyasztók nagyobb értékű dolgot vásároljanak, míg a deviza alapú főszolgáltatás célja az, hogy a HUF alapú kölcsönöknél jelentősebb alacsonyabb kamatú és törlesztőrészetű kölcsönhöz jussanak; mindez a bankok számára is köztudomású volt. Amennyiben a fogyasztóknak ilyen céljuk nem lett volna, úgy HUF alapú kölcsönt vettek volna fel. Ezzel párhuzamosan a pénzügyi intézmények számára is fontos volt a deviza alapú hitelezés, hogy ezáltal növeljék forgalmi adataikat és nyereségüket. Az adott szerződési cél hiúsult meg a 2008-ban kezdődött gazdasági válság hatására. Utalt arra is, hogy a deviza alapú szolgáltatás speciális célja miatt a HUF kölcsönök törlesztőrészeinek változási lehetőségéről, s az azt befolyásoló tényezőkről is tájékoztatni kellett volna a fogyasztókat, ugyanis a deviza alapú szolgáltatás kockázata, illetve teljesíthetőségének feltételei az általánosan tájékozott és körültekintő fogyasztók által csak így érthetőek meg. Valójában a korlátlan árfolyamemelkedés lehetőségével szemben jelentős kamatkülönbözet, valamint a forintkölcsön törlesztőrészelei szintjének emelkedési lehetősége áll, s ezért nem lehet arra hivatkozni, hogy a korlátlan árfolyamkockázat vállalása miatt a fogyasztók előre láthatták, hogy szerződési céljuk a futamidő végéig nem lesz biztosított. Lényeges, hogy a fogyasztók korlátlan árfolyamkockázatuknak a futamidő végéig viselését nem ajándékba adták, hanem a futamidő végéig biztosítandó alacsonyabb kamatért, valamint törlesztőrészetért, mint visszerhes szolgáltatásért.

[25] A felperes – utalással a Kúria Gfv.VII.30.096/2019/5. számú, BH 2020.151. számon közzétett ítéletére, a Kúria 2/2014. PJE határozatának 1. pontjára, valamint az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-26/13. (ECLI:EU:C:2014:282) és C-51/17. (ECLI:EU:C:2018:750) számon meghozott ítéleteire – kiemelte: az árfolyamkockázatról való tájékoztatás csak akkor tisztességes, ha a fogyasztó annak alapján fel tudja mérni a korlátlan árfolyamkockázat beállalásának a gazdasági helyzetére gyakorolt hatását, illetve fel tudja mérni annak gazdasági következményeit. Ennek értékelésekor jelentősége van a szerződéskötés időszakában közzétett reklámnak és tájékoztatásnak is. Az I. r. alperes a kockázatfeltáró nyilatkozatban nem tárta fel a korlátlan árfolyamkockázat vállalása és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt akként, hogy egyértelmű és érthető szempontok alapján tudja értékelni a várható gazdasági következményeket, s emiatt joggal feltételezhette, hogy a bank a régi Ptk. 277. § (1) bekezdés a)-c) pontjainak megfelelően fogja teljesíteni a deviza alapú szolgáltatás kötelezettjeként kötelezettségeit, és a korlátlan árfolyamkockázat vállalása mellett is biztosítva lesz számára, hogy célja a futamidő végéig megvalósítható legyen.

[26] Hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés felmondásakor hátralékos tartozása nem volt. Abban az esetben, ha az érvénytelenséget az ítéltábla nem állapítja meg, vagy a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítja, a régi Ptk. 238. § (1) bekezdése alapján úgy is megállapítható, a kölcsönszerződés még a forintosítást megelőzően a régi Ptk. 312. § (1)

bekezdése alapján lehetetlenült, megszűnt, ugyanis 2009. márciusától kezdődően a HUF alapú kölcsönöknél alacsonyabb kamat és törlesztőrészlet nem volt biztosítható. Ezért a DH3 törvény szerinti elszámolás és kamatszint számítás sem alkalmazható.

[27] A felperes rámutatott az alábbiakra is:

1. A régi Ptk. 277. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti célfeltárási kötelezettség tekintetében a bíróságok negligálják a hitelezés és az előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elvei kapcsán a 9/2006. (XI.7.) PSZÁF ajánlásban foglaltakat. A pénzügyi intézményektől elvárható lett volna, hogy arról, miszerint a termékpalettájukban szereplő deviza alapú főszoolgáltatást tartalmazó kölcsön nem felel meg a szerződési céljának, tájékoztassa a fogyasztókat. Utalt arra, hogy a kölcsönszerződés érvényes tartalmát nemcsak annak írásbeli szerződéses formája tartalmazza, hanem az I. r. alperes ügyintézője által szóban tett, vagy ráutaló magatartással elfogadott jognyilatkozatok is, mindaddig, amíg a fogyasztó a régi Ptk. 213. § (3) bekezdése alapján az általa érvénytelennek tartott rendelkezést meg nem támadja. Önkényes az a banki hivatkozás, hogy ilyen tartalmú nyilatkozat hiányában a deviza alapú szolgáltatást nem kellett volna végig a szerződési célnak megfelelően szolgáltatnia; ha azonban lenne ilyen rendelkezés a kölcsönszerződésben, úgy a banknak meg kellett volna határoznia azt, hogy a szerződési célnak megfelelő szolgáltatást meddig kell nyújtania.

2. Az árfolyamkockázati tájékoztatás egyéb okból tisztességtelensége tekintetében az I. r. alperes tájékoztatása az árfolyam- és kamatkockázat tekintetében érintőlegesen sem tartalmazza, hogy a HUF jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, s ezért gazdaságilag nehéz helyzetbe kerülhet, sőt a kamatkockázatról is elfeledkezett. Nem tájékoztatta őt, hogy a hitelbírálat során figyelembe vette-e a kockázatfeltárási nyilatkozatban megjelölt kockázatokot, s hogy a hitelképességet milyen időszakra vizsgálta. Okkal feltételezhette, hogy az árfolyam- és kamatkockázat nem valós.

3. Arra az esetre, ha az ítéltábla ezzel az érveléssel nem értene egyet, az EUB-hez előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta az alábbi kérdésben:

Az Irányelv 4. cikk (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az árfolyamkockázatot végeredményben a fogyasztóra hárító devizakölcsön-szerződésben foglalt szerződési feltétel világos és érthető jellege azt feltételezi, és a tisztességes és méltányos eljáráshoz tartozik különösen az, hogy amennyiben a fogyasztók eladósodottságának maximális mértékét a nemzeti jog (a régi Hpt. 78. §-a a fizetőképesség vizsgálata, a jövedelem terhelhetőségi szintjének figyelembe vételével, az akkori általános 30-35 százalékos banki standard alapján) alapján elvégzett hitelbírálat során a szerződéskötés napján érvényes átváltási árfolyam alapján állapítják meg a bankok, akkor arról is tájékoztatni kell-e a fogyasztót, hogy e mérték tiszteletben tartása nem feltétlenül jelenti azt, hogy képes lesz eleget tenni pénzügyi kötelezettségeinek a pénznem leértékelődése esetén?

4. A kölcsönszerződés kötelező közokiratba foglalása miatti érvénytelenség tekintetében arra mutatott rá, hogy az I. r. alperes igényével szemben az ő szerződésszegéséből fakadóan fogyasztóként nem tud követelést érvényesíteni, mivel erre a bírói gyakorlat szerint csak akkor jogosult, ha a bank indít ellene pert, amire azonban nem került sor.

5. Az érvényessé nyilvánítás kapcsán arra utalt, hogy tényleges tartozását meghatározta, így eleget tett a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségének.

6. A felmondás érvénytelenségét érintően azt emelte ki, az azért jogszerűtlen, mert ha a bank a deviza alapú főszolgáltatást a régi Ptk. 277. § (1) bekezdés a)-c) pontjainak megfelelően teljesíti, a kölcsönszerződés felmondásakor hátralékos törlesztőrészlete nem lett volna.

[28] A felperes azt is előadta, hogy a 2008. után bekövetkezett abnormális gazdasági folyamatok a régi Ptk. 312. § (1) bekezdésére figyelemmel a deviza alapú szolgáltatás lehetetlenüléséhez vezettek. Annak a célnak a megghiúsulása esetén, melyre tekintettel a szolgáltatást a jogosult igénybe vette, a szerződés gazdasági lehetetlenülése bekövetkezik. A pénzügyi válság hatását senki nem látta, ugyanakkor ennek folytán vált lehetetlenné a szerződési cél szerinti szolgáltatás.

[29] A felperes fellebbezését utóbb többször is kiegészítette. Ennek kapcsán kiemelte, hogy a másodfokú bíróságnak hivatalból vizsgálnia kellene, hogy a banki követelés alapjául szolgáló szerződés milyen szerződés típusnak minősíthető, s az anyagi pervezetés körében tájékoztatást kellene nyújtania arról, ha az állapítható meg, hogy nem minősíthető deviza alapú kölcsönszerződésnek. Az utóbbi feltétele ugyanis, hogy a jellegadó szolgáltatás visszerhes legyen; ezzel szemben az I. r. alperes szerződési akarata és az általa megfogalmazott általános szerződési feltételek alapján a szerződő felek között HUF alapú kölcsönszerződés jött létre, kizárólag a felperes érdekeit szolgáló egyoldalú értékállandóságú kikötéssel. A bank nyilvánvalóan alkalmatlan szolgáltatást nyújtott, emellett pedig a szerződés a fogyasztót kötelezettségei teljesítésére abban az esetben is kötelezte, ha az eladó, vagy a szolgáltató saját kötelezettségeit nem teljesíti. Hivatkozott az EUB-nek C-609/19. számú ügyben (ECLI:EU:C:2021:469), valamint a C-776/19. és C-782/19. számú egyesített ügyben (ECLI:EU:C:2021:470) hozott ítéleteire, s kiemelte, hogy az árfolyamot befolyásoló gazdasági tényezőkről I. r. alperes nem adott tájékoztatást, s nem informálta őt a HUF alapú kölcsönöknél jelentősen alacsonyabb kamat, s törlesztőrészletek konkrét feltételei tekintetében sem. Kifejtette, hogy a Kúria a legutóbbi időben több bank árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatását tartotta elégtelennek (BH 2021.141., Kúria Gfv.VII.30.315/2020/5. és Gfv.VII.30256/2020/9. számú ítéletei). Kitért arra is, hogy az „átlagfogyasztó” meghatározás nyilvánvalóan nem lehet azonos tartalmú valamely magyar, vagy német, holland fogyasztó esetében, hiszen a gazdasági, történelmi, környezeti előzmények eltérnek; emiatt is a magyar bankoknak fokozottan kötelezettségük lett volna a fogyasztók megfelelő tájékoztatása.

[30] A felmondás érvénytelenségének kapcsán hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondást szabályozó rendelkezése tisztességtelen, ugyanis bármilyen kis tartozás esetén a kölcsön azonnali hatályú felmondását lehetővé teszi. Az I. r. alperes felmondása érvénytelen, figyelemmel a szerződés lehetetlenülésére, illetve arra, hogy a bank szolgáltatását nem szerződésszerűen teljesítette. Ebben a körben utalt a Kúria 4/2021. PJE határozatára is.

[31] Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte; annak indokaival is egyetértett. Utalt arra, a felperes fellebbezésében csupán az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait ismételte meg.

[32] A II. r. és a III. r. alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

[33] A fellebbezés az alábbiak szerint alaptalan.

[34] Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a kereset elutasításáról.

[35] Az ítéltábla mindenekelőtt azt szögezi le, hogy a felperes végleges kereseti kérelmében a 2006. szeptember 13-án megkötött kölcsönszerződés érvénytelenségének, semmisségének megállapítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelen, ezért őt árfolyamkockázat nem terheli. Kérte a keresetlevélben foglalt elállása jogszerűségének, s annak megállapítását, hogy az I. r. alperes felé kölcsöntartozása nincs. Kérte a felmondás érvénytelenségének megállapítását. Mind elsődlegesnek, mind másodlagosnak nevezett kereseti kérelme a szerződés érvényessé nyilvánítását célozta (Fővárosi Törvényszék 11.G.41.997/2019/5. számú beadvány).

[36] Ezzel szemben megállapítható, hogy a keresetlevél elállást magában foglaló nyilatkozatot nem tartalmaz. Irányadó továbbá, hogy egyes fellebbezési kérelmek, érvelések (például a kölcsönszerződés kötelező közokiratba foglalása, a szerződés felmondásra vonatkozó rendelkezései) a kereseti kérelem részeként nem jelentek meg.

[37] A fellebbezés érvei ellentmondóak annyiban, hogy a felperes részben a szerződés érvénytelenségére hivatkozott, részben pedig a felmondás érvénytelenségének megállapításával összefüggésben annak lehetetlenülését állította. Emellett csaknem mindvégig deviza alapú szerződésre hivatkozott, majd fellebbezése kiegészítésében már azt adta elő, valójában HUF alapú kölcsönszerződés jött létre. Megjegyzendő továbbá, hogy a felperes a szerződés lehetetlenülése kapcsán kereseti kérelmet nem terjesztett elő, azonban a felmondás érvénytelenségének megállapítására irányuló jogi érvelésében azt állította.

[38] A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a szerződést felmondó I. r. alperesi jognyilatkozat az iratok között nem lelhető fel, viszont az I. r. alperes nem vonta kétségbe a felperesnek azt az állítását, hogy fizetési késedelem miatt a felmondásra 2017. július 19-én sor került.

[39] A szerződés nem hagy kétséget afelől, hogy a felek CHF alapú kölcsönszerződést – mint konszenzuál-jogügyletet (Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.163/2012/4. számú ítélete - BDT2015. 3362.) – kötöttek, s nem volt szándékuk HUF alapú kölcsön nyújtása.

[40] Téves a felperesnek az az érvelése, hogy közös szerződési cél volt az, hogy a futamidő alatt mindvégig a visszafizetés feltételeinek kedvezőbbnek kell lenniük, mint HUF alapú kölcsönszerződés esetén. Ilyen kötelezettséget egy prudens módon gazdálkodó pénzügyi intézmény bizonyosan nem vállalhatott.

[41] A szerződésnek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő pontjai – a régi Ptk.-nak a szerződés megkötésekor hatályos 209. § (4) bekezdése alapján – főszolgáltatást megállapító kikötések. A régi Ptk. ugyan csak 2009. május 22-étől tartalmazza, hogy a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötés tisztességtelensége is vizsgálható, ha az nem világos és érthető, azonban az Irányelvből következően a korábbi jogszabályi szöveg mellett is a jogszabály tartalmát így kellett érteni. Annak volt jelentősége, hogy a szerződésből eredő kockázatok fogyasztóra telepítése kapcsán az I. r. alperesnek a régi Hpt. 203. § (5) és (6) bekezdései alapján adott tájékoztatása az észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára mennyiben volt világos és átlátható.

[42] Miként az EUB-nek a C-51/17. számon hozott ítélete 78. pontja tartalmazza, a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelményéből adódóan a pénzügyi intézményeknek a kölcsönfelvevő számára elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk ahhoz, hogy ők tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja azt is, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára akként, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[43] A Kúria 6/2013. PJE határozatának 3. pontja szerint a tájékoztatási kötelezettség ugyan nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, amiből azonban nem következik, hogy a fogyasztó számára nem kellett volna kiderülnie annak, hogy az árfolyamváltozás mértéke gyakorlatilag felső korlát nélküli lehet (Fővárosi Ítéltábla 37.Gf.40.669/2018/12/I. számú ítélete).

[44] Az EUB-nek a C-227/18. számú ügyben hozott végzése szerint (ECLI:EU:C:2018:891.) – más feltétel mellett – az Irányelv csak abban az esetben teszi lehetővé az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra terhelését annak a kifejezett figyelmeztetésnek a hiányában is, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni is tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Ergo: nem elegendő pusztán azt rögzíteni, hogy az árfolyamváltozás kockázatát kizárólag a fogyasztó viseli, hanem érthetően és világosan ki kell tűnnie az „ideáltipikus” fogyasztó számára annak is, hogy e kockázatnak nincs felső határa.

[45] A külön okiratba foglalt árfolyamkockázati tájékoztatáson és a szerződés szövegén túlmenően mindazoknak a további információknak is jelentőségük lehet, amivel a szerződéskötés időpontjában a felek rendelkeztek. Ezek annyiban és akkor bírnak jelentőséggel, ha ismeretükben a bank által a szerződéssel kapcsolatban adott tájékoztatás nem egyértelművé, érthetlenné válik.

[46] Az EUB a C-776/19. és C-782/19. számú egyesített ügyben hozott ítéletében kifejtette egyrészt azt, hogy az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a szolgáltató által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása kedvezőtlen következményekkel járhat pénzügyi kötelezettségei kapcsán, másrészt azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, a számla pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik. Deviza alapú kölcsönszerződés keretében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének, ha a fogyasztóval közölt információk azon a feltételezésen alapulnak, hogy a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás e szerződés teljes időtartama alatt stabil marad; különösen így van ez akkor, ha a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel. Annak értékelése érdekében pedig, hogy az adott szerződési feltételek a felek jogaiban és kötelezettségeiben a fogyasztók kárára jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek-e elő, számításba kell venni az összes olyan körülményt, amelyekről a hivatásos hitelezőnek a szerződés megkötésekor tudomása lehetett, figyelembe véve többek között a lehetséges árfolyamváltozásokra és az ilyen kölcsön felvételével járó kockázatokra vonatkozó szakértelmét, és amely körülmények kihatottak a szerződés későbbi teljesítésére, valamint a fogyasztó jogi helyzetére.

[47] Az EUB a C-609/19. számú ügyben meghozott ítéletében hangsúlyozta: az érintett szerződési feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is lehetővé kell tennie, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó e szerződési feltétel konkrét működését megértse, és így pontos és érthető kritériumok alapján felmérje az ilyen feltételnek pénzügyi kötelezettségére gyakorolt, potenciálisan jelentős gazdasági következményeit.

[48] Az adott esetben a külön okiratba foglalt tájékoztatás, valamint a kölcsönszerződés 4. pontja alapján a felperes számára egyértelmű kellett, hogy legyen, hogy az árfolyamkockázat korlátlanul és kizárólag terheli őt. A kockázatfeltáró nyilatkozat rögzíti, hogy az árfolyamváltozás következtében a fogyasztó fizetési kötelezettsége jelentős mértékben is emelkedhet, s így az árfolyamváltozásnak ki nem tett HUF alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállal. A nyilatkozatban az a fogyasztó számára felismerhető kedvezőtlen következmény is szerepel, hogy az árfolyamváltozás esetén a bank további biztosítékokat követelhet, valamint a kölcsönt HUF alapú kölcsönné konvertálhatja.

[49] Az ítéltábla álláspontja szerint az I. r. alperes által nyújtott tájékoztatás az alaki, nyelvtani és tartalmi követelményeknek egyaránt megfelelt, világos és érthető volt. Mindemellett az „ideatipikus” fogyasztótól elvárható, hogy tudja, a pénzügyi folyamatok nem egy meghatározott pénzügyi intézet által irányított módon zajlanak, ekként a külső körülmények változásától függetlenül az I. r. alperes a teljes futamidőre a HUF alapú hitelnél alacsonyabb törlesztőrészletet nem vállalhatott.

[50] Az okirati bizonyítékokkal szemben a felperes az árfolyamkockázat hiányára, vagy annak korlátozott jellegére utaló banki tájékoztatást nem bizonyított; szerződéskötést

követően mintegy 15 évvel meghallgatott banki ügyintéző, tanúl tanú vallomásából az tűnik ki, hogy a felperes nem kapott olyan tartalmú tájékoztatást, miszerint az árfolyam változása csak bizonyos - kisebb - mértékű lehet (tanúl tanú vallomása – Székesfehérvári Törvényszék 26.P.20.229/2020/12. számú jegyzőkönyv 2. és 3. oldalai).

[51] Az adott esetre a Kúriának a felperes részéről hivatkozott eseti döntései nem irányadóak, ugyanis e perekben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás szövege számottevően eltérő volt, s azok nem foglalták magukban, hogy az árfolyam fogyasztó számára kedvezőtlen változása reális lehetőség, illetve, hogy fizetési kötelezettségeit jelentősen megemelheti.

[52] A másodfokú bíróság azt is megjegyzi, hogy az I. r. alperes adott árfolyamkockázati tájékoztatásának tisztességtelenségét a Győri Ítéltábla, illetve a Kúria más ügyekben sem állapította meg (lásd Győri Ítéltábla Pf.IV.20.191/2020/8/I. számú ítélete, Kúria Pfv.I.20.472/2020/5., Pfv.I.20.772/2020/8., Pfv.I.20.992/2020/8. számú ítéletei).

[53] Az ítéltábla rámutat arra, hogy az EUB gyakorlata szerint a fogyasztó fogalma objektív jellegű, s független mindazoktól a konkrét ismeretektől, amelyekkel rendelkezhet, vagy azoktól az információktól, amelyekkel ténylegesen rendelkezik (lásd Costea-ítélet, C-110/14., ECLI:EU:C:2015:271, 21. pont). Például, ha egy ügyvéd köt bankkal hitelmegállapodást úgy, hogy a szerződés az ügylet célját nem határozza meg, s a szerződés nem kötődik e szakmai tevékenységéhez, fogyasztónak tekinthető, s nem releváns az, hogy a banki követelés biztosítéka az ügyvédi iroda tulajdonában lévő ingatlan; nem lehet tehát eredményesen hivatkozni arra, hogy az adós egyébként a kereskedelmi jog területén is ügyeket vállal. A „fogyasztó” fogalom e funkcionális felfogásából adódik, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó nem jelenthet eltérő mércét állampolgárság, iskolai végzettség, szakmai ismeretek, illetve más szempontok mentén. Tévesen hivatkozott tehát a felperes arra, hogy a magyar fogyasztó számára a pénzügyi intézményeknek mélyebb tartalmú tájékoztatást kell nyújtaniuk, mint nyugat-európai fogyasztó esetében.

[54] A hitelbírálat kapcsán a régi Hpt. 78. §-ában írtak megsértése tekintetében a másodfokú bíróság leszögezi: e szabályok megsértése a szerződés érvénytelenségét csak akkor eredményezi, ha az ágazati norma ilyen jogkövetkezményt rögzít, vagy a jogszabály értelmezéséből, az összes körülményből ez következik (Kúria Gfv.VII.30.494/2018/3. számú ítélete – közzétéve: BH 2019.84.). Nem bizonyított, hogy az I. r. alperes célja az volt, hogy a felperessel, továbbá a II. r. és a III. r. alperesekkel az ő hitelképtelenségük ellenére is szerződést kössön. Önmagában abból, hogy a bank a kölcsön megtérülését biztosítottnak találta, nem következik, hogy a hitelképességi minősítés téves volt, illetve, hogy megtévesztő tájékoztatást nyújtott. Azt pedig maga a felperes sem állította, hogy a szerződés megkötésekor valójában nem volt hitelképes.

[55] Az ítéltábla ebben a körben a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta teljesíthetőnek. Kiemeli részben azt, hogy a magyar jog a szerződés megkötésekor nem határozott meg eladósodottsági mértéket, másrészt pedig a hitelbírálat végzése nem pótolja, illetve nem helyettesíti az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást. Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nélkül is nyilvánvaló, hogy a

hitelbírálat elvégzésétől függetlenül a pénzügyi intézménynek érthető, világos és áttekinthető árfolyamkockázati tájékoztatást kell adnia.

[56] A kölcsönszerződés kötelező közokiratba foglalására alapított érvénytelenségi ok vonatkozásában az ítéltábla mindenekelőtt arra utal, hogy erre a felperes csupán fellebbezésében, a szerződés felmondásáról rendelkező – pontosan meg sem jelölt – kikötés érvénytelenségére pedig csak fellebbezése kiegészítésében hivatkozott. A bíróságnak hivatalbóli eljárásra kötelezettsége a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4/a. pontja szerint akkor van, ha a semmisség a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló; a keresetben felhozott érvénytelenségi okokon kívül, az említett esetkört leszámítva, más érvénytelenségi okok kapcsán a bíróságot hivatalbóli eljárással kapcsolatos mulasztás nem terhelheti (Kúria Pfv.I.20.772/2020/8. számú ítélete).

[57] Mindettől függetlenül az ítéltábla hangsúlyozza: a régi Pp. rendszerében megállapítási kereset előterjesztésére a kölcsönszerződés kötelező közokiratba foglalása, mint érvénytelenségi ok kapcsán nincs mód (rég Pp. 123. §.). A régi Pp. 369. § a) pontja alapján indított végrehajtás korlátozása, illetve megszüntetése iránti perben az adós hivatkozhat arra, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. A Pp. 528. § (2) bekezdése alapján ezzel szemben azonos tényre végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti keresetét nem alapozhatja, de a szerződés érvénytelensége iránt indított perben a Pp. 129. §-a értelmében a végrehajtás felfüggesztését kérheti a per jogerős befejezéséig, pernyertessége esetén pedig a végrehajtás megszüntetését.

[58] Az ítéltábla felperesnek a szerződés lehetetlenülésére vonatkozó álláspontját sem osztotta. A régi Ptk. 312. §-ának alkalmazásában ugyan a bírói gyakorlat az érdekbeli és gazdasági lehetetlenülésre hivatkozást lehetővé teszi, azonban a szerződéskötést követően bekövetkezett áremelkedés érdekbeli lehetetlenülést nem eredményezhet, mivel a piaci viszonyok változása a felek üzleti kockázata körébe tartozó kérdés (Kúria Pfv.I.20.582/2017/11. számú ítélete). Abban az esetben, ha az adós a szerződéskötéskor világos és érthető tájékoztatást kapott arról, hogy az árfolyamkockázat folytán fizetési kötelezettsége bármilyen irányban és mértékben megváltozhat, s ennek ismeretében vállalta az árfolyamváltozás következményei viselésének kockázatát, utóbb nem hivatkozhat már arra, hogy a szerződés teljesítése nem áll érdekében (Győri Ítéltábla Pf.IV.20.013/2021/9/I. számú ítélete).

[59] Az adott esetben az I. r. alperes nem tette vitássá a felperesnek azt az előadását, hogy 2017. július 19-én a kölcsönszerződés a bank által felmondásra került. Azt pedig a felperes nem bizonyította, hogy a szerződés felmondása sérti a régi Ptk. 525. § (1) bekezdésének e) pontját, vagy más rendelkezéseit.

[60] Mindezek miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az ügy érdemében helyes ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[61] A törvényszék tévesen határozta meg az elsőfokú eljárási illeték összegét, tekintettel arra, hogy a pertárgy értéke a fél által tartozásként megjelölt összeg. Ekként 4.858.538,-Ft pertárgyérték alapján a feljegyzett kereseti illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 38. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdésének a) pontja alapján

291.510,- Ft, míg az Itv. 46. § (1) bekezdése értelmében a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték 388.680,-Ft.

[62] A másodfokú bíróság emiatt – szintén a régi Pp. 253. § (2) bekezdésén alapulóan - a törvényszék ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezését részben és akként változtatta meg, hogy az állam által viselt elsőfokú eljárási illeték összegét 291.510,- Ft-ra szállította le.

[63] A felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett 388.680,- Ft másodfokú eljárási illetéket a Kr. 14. §-a alapján az állam viseli.

[64] Az ítéltábla a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest, hogy a régi Pp. 217. § (1) bekezdése szerint meghatározott tizenöt nap teljesítési határidőben fizessen meg az I. r. alperesnek 63.500,-Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, továbbá 4/A. § (1) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányban állóan meghatározott, az általános forgalmi adót is magában foglaló ügyvédi munkadíjat tartalmazza. A felperesnek saját fellebbezési eljárási költségeit viselnie kell.

Győr, 2021. július 14.

Dr. Zámbo Tamás sk.

Dr. Szabó Péter sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró